

# ДІЛО

ВІХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:  
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.  
Конто почт. шваб. 143.322.  
Адреса для телеграм:  
„Діло“, Львів.  
Головний Редактор прий-  
має від 11—12 год. перед-  
полуднем.  
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:  
Місячно 5-00 зол.  
Чвертьрічно 15-00  
Піврічно 30-00  
Річно 60-00  
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.  
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.  
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.  
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-  
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бос-  
ній 7-50 зол., Англії 7-50 зол.  
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.  
Друкарні: 29-28.  
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ  
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-  
СТРАЦІЇ.  
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА  
20 сот.

## ЖИВА.

Львів, 16. серпня 1933.

Жива на укінченні. Вийшли вони в цьому році на західних землях добре, в деяких око-  
лицях навіть вдоволяючись. Збіжжя досить намо-  
лотне, зерно адоворне, гарне. Виходило, що на-  
ші селяни повинні бути задоволені, а нарід по-  
винен би відітхнути після важкої праці. Та так  
воно нажалі не є, бо ми живемо серед своєрід-  
них умовин, де нашими руками можна дійти до  
живини, можна ними випрацювати найкращі ви-  
ходи — однак не можна добитися економічного  
ефекту, який повинен проявитися в добрій про-  
дажі зборів.

Тепер починається щойно найбільша жура  
нашого села. Біржа, яка нуте сьогоднішнішню по 27—28 зол. та жито по 17—18 зол., ви-  
глядає навіть з тими низькими цінами надзви-  
чайно потішаче для нашого селянина. Але на  
практиці навіть таких ціл ніхто не платить на-  
шим селянам, і сьогодні збіжжя купці оферу-  
ють розкаленому хліборобові за жито 10—13  
зол., а маємо відомості, що деякі торговці по-  
забирали наперед задатковане збіжжя по 7—9  
зол. за корець жита. Нема ніякого стриму у ви-  
користуванні примусового положення нашого  
селянина торговцями і посередниками, які з ці-  
люю безоглядністю зі жнив нашого селянина  
роблять свої власні „жива“. Бож наш селянин  
мусить продати збіжжя, мусить заплатити всі  
платності, які відкладав довгими місяцями,  
сподіючись доброго врожаю і... заплати за нього.  
Врожай прийшов, але забирають його за-

а буде берегти чи не половини всього доходу  
зі селянського господарства. Коли не можна  
цього зробити нараз, то треба робити це посте-  
пенно, поволі, бодай у деяких округах, які вже  
мають сильну кооперативну організацію. Треба  
робити це бодай на пробу в деяких повітах, що-  
би наше селянство мало справді радість і потіху  
зі жнив.

Це про тих, що мають своє живини. Але  
скільки у нас по селах таких, які чекали довгий  
рік на те, щоб знову заробити собі на лані на  
прожиток. Якими ідеальними часами є ті зна-  
мениті передвоєнні роки, в яких ставилось пи-  
тання: жати чи не жати за 10-тий сніг? Десять  
через десяти сніг виїхала на лан живинка,  
десять грозили страйком, а десяти страйкува-  
ли. Сьогодні цих можливостей зарібку далеко  
менше, а в численних околицях нашого краю

живо цікавить уми наших безземельних селян  
питання інше: чи йти жати за дев'ятнадцятий  
сніг? І йдуть, бо коли не підуть ці, то найдуться  
інші. Нужда зайшла так далеко, що заплату ко-  
саря на день 70—90 сот. вважають доброю, а  
хто має нагоду так заробити і продати свою си-  
лу — на того гляди як на щасливця. Оце жи-  
ва тих, які не мають своєї лани та засуджені  
працювати на чужій.

Оце живини на західно-українських землях.  
Ці наші живини, на які цілий рік чекає селянська  
рідня, що голодує на передвірку в ожиданні та  
дждавшись пропаде в нетрах безоглядних  
господарських умовин, серед яких живе наше  
село, безпомічно занепадаючи і не бачучи кра-  
щих вигод у найближчому часі.

Такі то наші обжинки, сумні і безоглядні,  
хоч живини гарні. Добра тема не тільки для на-  
ших економістів-теоретиків, але також пекуча—  
для практичних керманців нашого економіч-  
ного життя.

## К у б а.

Революція на Кубі та її зв'язок з великими міжнародними проблемами.

„Що нас може цікавити Куба?“ — такий  
здивовано-обурений запит може поставити нео-  
дин український громадянин, який з головою  
сидить у різних турботах: який свідомий ката-  
строфального значіння подій, що безпосередньо  
загрозують наш нарід. А проте, коли ми цікави-  
мося міжнародними подіями, тоді промовчати й  
події з останнього тижня, що розігралися на  
одному далекому острові на південь від амери-  
канської Флориди. Маленький це край, а ціле  
його населення акуратно рахує стільки меш-  
канців, що Східна Галичина. А всеж, тамонні  
події відбилися голосним відлукотом у цілій сві-  
товій пресі, бо стоять вони безперечно у тісно-  
му зв'язку з великими інтернаціональними го-  
сподарськими і політичними течіями.

Правно-політична ситуація Куби така, що  
це ніби самостійна республіка з власним прези-  
дентом, урядом і 5-ти міністрів, парламентом і  
армією, а по суті край залежний цілковито від  
американських капіталістів та спутаний навіть  
формальними, правно-політичними клявулами  
у користь супрематії Злучених Держав. На пере-  
ломі XIX. і XX. ст., у висліді еспанської програ-  
ної у війні зі Злученими Державами, Куба на-  
палась цілком під американською адміністра-  
цією, американці виготовили кубанцям консти-  
туцію і заключили з ними таку умову, яка їм бу-  
ла вигідна. М. ін. Злучені Держави мають кон-  
тролю над усіма умовами Куби з третіми держа-  
вами, Злученим Державам єдино присуджує  
право оснорувати вузлові і військові станції  
при берегах Куби а американський капітал має  
монополь участі в усіх кубанських підприєм-  
ствах та цілому тамонньому промислі. Тому не  
дивиня, що в часописних звістках про револю-  
цію на Кубі негайно появилосся питання: яко  
становище займе до тих подій през. Рузвельт,  
— і тому теж інтервенцію американського посла  
у Гавані та висилку туди американського круж-  
ляка не слід — бодай формально — вважати ім-  
періалістичною заурпацією. Однак саме як на  
завоюваній заурпацією глядять на американ-  
ські впливи молоді кубанці, які під гаслом „Ку-  
ба для кубанців!“ боряться за повне політичне  
увезалеження Куби. Ось тут перша й головна  
причина повстання проти президента Машади,  
що правив на Кубі вже осмий рік і поздав ве-  
личезні заслуги для господарської та цивіліза-  
ційної розбудови краю, та якому проте сильна  
націоналістична течія закидала навіть покірли-  
ве становище супроти Злучених Держав.

Якже так? — виріває питання, — адже  
Злучені Держави фактично підтримали револю-  
ційний рух і спонукали Машаду та його вій-  
ськового міністра Ерреру до втечі? Розважу-  
ючи загалки дав напівачайно скрутивний госпо-  
додарський стан Куби, оспел якого розумна

американська дипломатія не хотіла доводити  
до крайності розв'язане населення, — а також  
схвильованія південних латинських американ-  
ських держав, які завжди грають роль гебії мо-  
рального опікуна кубанців перед північними  
американцями, та яких проте Злучені Держави  
також не хотять вивісний момент драматизації:  
бо після провалу лондонської економічної кон-  
ференції Рузвельт зматгав до широкій панамери-  
канської економічної самозахисти і тому радий  
би оминути всяких конфліктів. Пішов президент  
Машадо (при цьому відході не обійшлося без  
сотні трунів і кількох сот раних) ще й тому,  
що хоча він „американофіл“, а проте ліберал, а  
в Злучених Державих при владі стоять демокра-  
ти; тому й не мав там тієї симпатії, якою вітшав-  
ся там за попередників Рузвельта.

Очевидно, що ані націоналістичні протнаме-  
риканські, ані соціально-радикальні настрої на  
Кубі не вибухли із такою силою (хоч революція  
— це кубанцям хліб насущний: вже на самій пре-  
зидентури Машадо було там 7 революцій, закін-  
чених масакрами опозиції!), коли не етадає  
страхотливе господарське положення. Значіння  
Куби для міжнародної економіки легко зрозу-  
міти, коли визначимо, що одна Куба дає поверх  
половини цілої світової продукції цукру. За 5  
літ американські інвестиції у цукровому про-  
мислі досягли астрономічної суми півтора мілі-  
ярда доларів! Саїз теж припадає слави на весь  
світ тютюнові пароби з Куби. Цукор і тютюн бу-  
ли підставою розцвіту тої країни. Однак війна  
поздала йому кінець. В 1925 році вартість ку-  
банського експорту, якого 80 відс. творив цукор,  
упала на 75 відс. в порівнянні з вартістю перед-  
воєнною. В 1930 році треба було продукцію цу-  
кру обмежити там до 1/12 частини передвоєн-  
ної продукції.

Експорт кубанських цигар упав на 1/3 пе-  
редвоєнного експорту. З цього приводу при-  
шла шалена злижжа ґрунтових цін. Фінансове  
зломання у Злучених Державих опинило ту-  
ристичний рух до Куби. А тут надійшли терміни  
платності височезних істестичних позачок, а  
до того ще й несподівані внутрішні відносини й  
націоналізм та соціальна радикалізація на-

НЕОБХІДНА БРОШУРА

**Новий  
Самоуправний Закон**  
яке появилася.

ЦІНА ТІЛЬКИ 40 СОТ  
Замовити в Адміністрації „Діла“, Львів,  
Ринок 10.

СТЕРЕЖЕНОГО БОГ СТЕРЕЖЕ!  
Обезпечайте збіжжя й пашу від вогню  
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ  
„ДНІСТЕР“  
у Львові, вул. Руська ч. 20.

пів дармо, на те, щоб продати його на весну,  
за передвірку, на теж саме наше село за ціну  
кричї вищу. Або ще краще, коли позичать на  
передвірку це збіжжя таки томож селянинові, ко-  
ли він не буде мати чим прожити свою рілню,  
та скажуть віддати собі двічі стільки. Бож пре-  
цїнь закон про лихву торкається тільки грошей,  
а не „виручки“. Тут можна спокійно казати за-  
платити собі за „сусідську чемність“. І наш селя-  
нин знову у безоглядній ситуації буде змуше-  
ний ще джувати своїм добродіям, що не да-  
дуть померти з голоду: адже треба комусь у-  
правляти ту рілню, з якої живуть всі крім... са-  
мого власника хлібороба.

В цій ділянці, як у ніякій іншій треба нашо-  
му селянинові обов'язково самодопомоги й ор-  
ганізації. Тут місце широкої праці нашої коо-  
перації і то не тільки як господарського, але пе-  
редусім суспільного чинника. Тут місце усуну-  
ти посередника, що забирає готовий ґріш з рук  
нашого селянина, тут місце селянам продуцен-  
гам боронити себе і свої важко запрацьовані мі-  
зерні доходи. В цій ділянці наші кооперативні  
організації зробили мало, дуже мало. Певна річ,  
що великі труднощі насуваються, коли говори-  
ти про збут такого важного продукту, як збіжжя.  
Правда, що важко взятися кооперативним об-  
'єднанням за цю складну справу, коли до того  
цей продукт неоднорідний і важкий до перепро-  
дажі. А до того треба на нього ще готівки, якої  
у нас багато нема, треба магазинів, яких теж  
нема. Однак мусимо цю справу рушити прешті  
вперед, бо саме нею можемо показати нашому  
селянинові найяскравіше, як його обманюють,  
як його використовують і які великі користи  
може дати своя кооперативна організація. Така  
справа може влити нове життя в цілу нашу коо-  
перацію, може зробити її кровно необхідною  
для кожного нашого селянина, бо буде ратува-  
ти йому не дрібну надлишку в ціні, яку селянини  
платять за потрібні йому промислові товари.



строїв казала урядові 55 відсотків усіх видатків призначити на військові. Вкінці дійшло до того, що на 4 мільйони мешканців було 600.000 безробітних, державні урядовці й учителі від місяця не діставали платні, а цілий край опинився над берігом пропасти.

Револуцію розпочав страйк портових робітників у Гавані. Присмирити демонструючі юрби кулеметами не вдалося. Долю президента

Машади вирішила армія, яка досі все його підтримувала, але на цей раз таки його покинула. Останні звістки кажуть, що на Кубі вже спокій. Владу перейняв коаліційний кабінет. Але чи вдасться йому вибрити з хаосу національно-політичних і соціально-економічних труднощів — важко передбачити. Це ті самі радикальні течії і катастрофічні труднощі, які шаліють нині по всьому світі.

## Всеукраїнський Національний Конгрес.

Що таке Ініціативна Комісія в Празі?

Ми дістали із Праги доповідь, яка містить багато інформаційних оглядів, не вдається зовсім у межах справи. Ідея Всеукраїнського Національного Конгресу знаходиться поки що лише у стадії правлячої дискусії. Тому й передаємо казати про доцільність таких емігрантських заходів, як пражська Комісія, про яку мовлялося нижче. Ясно річ, що рішенням голосу у цій справі мають лише справді відповідальні політичні чинники. — *Прим. Ред.*

Прага, 14. серпня 1933.

Як уже згадувалось у „Ділі“, повстала в Празі Ініціативна Комісія для підготовки скликання Всеукраїнського Національного Світового Конгресу. Ідея скликання такого конгресу почала вже поважно зацікавлювати щораз ширші кола українського громадянства; так у краю, як за кордоном. Ставиться до цієї ідеї прихильно греба з огляду на політичні події загально-національного ваги та з огляду на загально-призначену необхідність напружити всі сили нашої нації для того, щоби знайти вихід із того страшного становища, в якому вона сьогодні опинилася.

В склад пражської Ініціативної Комісії увійшла поки що деяка кількість одиниць, наших суспільно-громадських і культурних діячів, які погодились зробити взаємно максимальні зусилля ідеологічно-програмового (партійно-політичного) характеру з тим, щоби дійти до встановлення акції на принципі координації (якнайдоцільнішого зв'язку) всіх своїх сил. Ініціативна Комісія у своєму складі ще остаточно не завершена, запрошують до неї щораз більше осіб і наводиться вона теж у стадії виготовлення тих ідеологічних основ і конкретних програм, які могли б лягти в основу скликання Всеукраїнського Національного Конгресу.

А проте, у своєму доцільночасному організаційному складі Ініціативна Комісія перевела вже кілька засідань і нарад, на яких встигла розглянути та ухвалити цілу низку планів і проєктів щодо скликання конгресу, які при адекватній реалізації можуть безперечно довести до зацінення внутрішнього зв'язку між українцями у всьому світі, до вияснення ситуації і до значної актуалізації цілої української справи.

Що правда є особи, які ставляться скептично до цієї справи, особливо тут, за еміграції. Але здебільша це люди, які взагалі ставляться скептично до кожної справи, навіть і найдрібнішої. А що вже говорити про таку важку та відповідальну справу, як скликання Всеукраїнського Національного Конгресу, до того ще за емігрантського, а світового! Вони на цю тему взагалі не думали, а як і думали, то дуже мало, ає додумуючися докладно та до кінця. Як кожне нове явище та акція, так і справа конгресу в них викликала сумніви. Осуджувати за це людей не треба. Але слід підкреслити, що ці поодинокі особи чи групи, які на сьогодні ще висловлюють свої сумніви, не відкидають цінності та актуальності самої ідеї скликання конгресу, привітно приймають її надзвичайно важкою і тільки добачують труднощі в можливостях переведення справи.

Що торкається ідеологічних основ, на яких стоїть Ініціативна Комісія та методів праці, то вона, поставивши собі позапартійні цілі, принципово стоїть проти якогонебудь втручання у внутрішні справи партій (їх ідеологічних основ, програм, структури, тактики), залишаючи їм довгу можливість вільної політичної діяльності. Виходячи з такої партійно-політичної толерантності, комісія в цей надзвичайно важкий час для цілого нашого народу висуває на чільне місце гасло внутрішнього всеукраїнського міжпартійного миру як основної передумови для співпраці всіх наших партій над обороною всім нам спільних загально-українських інтересів. В цей мент, коли більша частина нашого народу не тільки не має мінімальних можливостей господарського, культурного і політичного роз-

витку, а просто загрожена у своєму існуванні, є національним імперативом звести до мінімуму внутрішні міжпартійні перосправи та злочином і божевіллям є якінебудь спроби дальшої анархізації українського життя.

Тому саме Ініціативна Комісія не зумав займатися критикою партій та їх помилок у минулому, але всі свої зусилля покладе на те, щоби гасло внутрішнього міжпартійного миру було не порожньою фразою, а дійсністю. Комісія бере на себе обов'язок не „об'єднувати“ наші політичні партії та групи в якийсь конгломерат людей, що стоять на діаметрально-протилежних ідеологічно-програмових становищах. Але шляхом взаємного порозуміння та уступок тактичного характеру підкреслюючи та висуваючи на чільне місце спільні для всіх партій моменти та загально-українські інтереси, хоче довести до якнайвідповіднішої для даного часу співпраці одиниць і груп.

Ініціативна Комісія, підготвуваючи тільки ґрунт для скликання Всеукраїнського Національного Конгресу і зовсім

## Скоропадський і Льондон.

Російська емігрантська преса фабрикує ревеліції на тему зв'язків Скоропадського.

Польська преса згадувала мин. тижня кілька разів про б. гетьмана Павла Скоропадського та його піддану діяльність на терені Англії. ПАТ повідомляє словами свого льондонського кореспондента, що представник б. гетьмана В. К. Коростовець звернувся був до сесійного комітету в Льондоні з проханням допомогти матеріально гетьманові Скоропадському повернути самостійність України, мотивуючи, що за його гетьманування жиди ніби то мали на Україні повні права, які й матимуть знову, колиб він повернувся до влади.

Хоча не маємо можливості перевірити правдивості цих звісток, то всеж і вони і зацікавлення російської емігрантської преси вказують на те, що Скоропадський дійсно проявив в останньому часі в Льондоні якусь більшу рухливість. Деяко світла на неї кидає стаття пражського місячника „Знамя Росії“ ч. 3. за липень, в якому льондонський його кореспондент віддається навіть у подробиці. З інформацій його обов'язку, з уваги на саму тему, яка нас цікавить, подаємо текст тої статті:

„З початком 1933 р. діяльність п. Коростовця, людини гетьм. Скоропадського в Льондоні, почала замирати, бо чоловік, що субсидював ту діяльність якийсь Мавді Грегорі, відомий зі скандального процесу за пролягати титула, попав у тюрму і був визнаний банкрутом.

Відомо, що з початком 1931 р. п. Мавді Грегорі дав у розпорядження українській пропаганді в Льондоні свій журнал „Уайтгол Газет энд Сент Джеймс Ревю“, опісляж дав Коростовцеві великі гроші для zorganizування Англійсько-Українського Товариства й видавання журналу „Інвестігатор“. Маючи широкі зв'язки з англійськими політичними колами, Мавді Грегорі зваб Коростовця з деякими активно протибольшевизми настроєними англійськими політичними й фінансовими діячами.

Володимир Константинович Коростовець — колиш. службовець російського міністерства закордонних справ. До гетьмана Скоропадського причалив він уже на еміграції, бо з приводу своєї освіти й колишньої діяльності не мав він ніколи з українським націоналістичним рухом нічого спільного. Тепер Коростовець є членом кількох найдорожчих аристократичних клубів, м. і. членом Королівського Автомобільного Клубу, має власне російське авто, шофера, і зовсім не обмежується в розкошах. Людина він інтелігентна, рухлива, говорить кількома мовами, репрезентовна на вигляд, з культурними звичками.

Коли в Німеччині прийшов до влади Гітлер, діяльність Коростовця в Льондоні поширилася. Очевидно, вже довніше був деякий контакт між „нацями“ й українськими монархістами і Скоропадський діставав від націоналістів деякі субсидії. Десь від лютого—березня, без огляду на те, що Мавді Грегорі перестав підтримувати Коростовця, останній розпочав тут широку роботу. Йому вдалося переконати деяких розмірно впливових англій-

**ОЛЕНА ЗІ ЗАБОРСЬКИХ ГРИЦАР,**  
вдова по бл. п. о. Миколі, парохіві Горожанщини Малої, упокоїлася по довгій і тяжкій недужі дня 14. серпня 1933 у Льондоні. Похорони відбулися дня 16. серпня ц. р. на Личаківський цвинтар. В. І. П. І.

не претендуючи на провідну роль, уважала себе тільки тимчасовим органом, який міг би допомогти при навізанні зв'язку між різними групами та підготовленні ґрунту для узгодження поглядів на сам конгрес і хід його нарад.

Слід думати, що якщо більшість наших політичних партій остаточно займе і задекларує своє прихильне становище до ідеї скликання Всеукраїнського Національного Світового Конгресу та візьме не тільки пасивну, але й активну участь в організації його, — то це згоря стане запорукою успішності акції. З прихильністю стверджуємо, що поки що не видно ніякої ворожої акції; навпаки, помічаємо всюди серед нашого громадянства велике зацікавлення справою і поважне трактування її.

Переговори з окремими громадськими й культурними діячами та політичними партіями за еміграції Ініціативна Комісія вже почала і сподіватися, що вони дадуть добрі наслідки. Одночасно подібна акція ведеться і поза межами Чехословаччини та Європи. Справді: коли відкаліт тому ідея скликання такого конгресу була утопією, тепер вона вже стає реальністю і захоплює щораз ширші кола нашого громадянства.

ських політичних діячів, що українські сепаратисти зможуть, відірвавши при допомозі німців Україну, завдати смертний удар більшовизму, а кожний випадок ослабити його, витиснувши на захід і схід та позбавивши економічних і багатих у природі скарби підданих просторів араб і їхходами на Чорне море. У програму Коростовця входить не тільки відірвання України, але й Закавказзя, Північного Кавказу й усті Волги.

Мотиви, що приневолили англійців дати їм план Коростовця матеріальну й моральну допомогу, очевидно — різні. Серед тих мотивів, яких можна брати під увагу відірванні вістки, головні такі: 1) Деякі найважливіші й безкорисні протибольшовизми дії піддержують Коростовець тому, що його план видається їм одним з реальним планом освободити Росію від більшовизму. Помилуючися на те, що російська еміграція роздлана, бредє „арозь“ і не може зговоритися з собою в головних основах політичної програми та загальної тактики супроти Радсоюзу, ці люди вважають, що їм залишається тільки підтримати план Коростовця, як план, що має деяку реальну основу і деякі вигляди на успіх, беручи під увагу ту підтримку, яку він зустрічає з боку Гітлера. 2) План Коростовця зустрічає велику прагматичну підтримку англійської адміністрації в Індії. Ці люди, що власним досвідом переконались у значінні комуністичної зарази, до смерті бояться більшовизму і хочуть або їх позбавити, або на кожний випадок такого їх ослаблення, що не дає їм змоги шкодити англійським інтересам в Індії. Крім цього „індо-англійці“ пам'ятають ще досі легенду про задуми національної Росії витиснути англійців з Індії. Це приневолює їх шукати не тільки ослаблення більшовизму Росії, але й Росії взагалі. 3) Врешті є й чисто егоїстичні англійські інтереси: Деякі англійські „делікатеси“ надіються, що на випадок відділення України вони матимуть головний вплив у її будівництві і зможуть шляхом експлуатації природних багатств відділених просторів (нафта, вугіль, залізо, пшениця) забезпечити собі великі прибутки.

Близькі до консервативної партії діє (молить) Льюїс, Денбі, Філімор й ін.) підтримують Коростовця з мотива як під 1). З „індо-англійців“ призначає значну роль сер Майнед Олдрі, б. губернатор Пенджабу. Мотиви сера Генрі Дегердінга і деяких інших „бізнесменів“ треба віднести до третьої категорії. Так пр. відомо, що Коростовець має отримувати субсидію від пароплавної компанії Френсис Віллі за об'їзду залишити її у майбутньому пополь на аналіз товарів з портів Чорного моря.

Про тісний зв'язок між українськими емігрантами в Льондоні й „нацями“ немає сумніву. Під час свого побуту в Льондоні Розенберг гостив у себе кількох Коростовця і в бірці цього останнього помічався від травня два емісари „нації“. Один з них галичанин Кисілевський (підчерпнувши наші — А. Г. це в статті про нашоїського громадянства, який



що підчас окупації Одеси німцями був у птабі окупаційних армій. Пізнав його на одних сходинах англієць Герд, що 30 літ жив в Одесі і недавно тільки вернув в Росію. Прізвище другого емісара покищо невідоме.

Завдяки німцям Коростовцев мішовся власне в Детердингом, що тепер дає йому зовсім поважну матеріальну допомогу.

Так пише кореспондент „Знамені Рассеті“. Коли віджити з цього допису щадливість общероса та нама-

гання звести якунебудь українську акцію до інтриги, залишитись нам нестакі цікавий факт: Навіть ці прізвища англієць, які цей кореспондент подає, доказують, що українська справа знаходить серед політиків й економістів Англії небудь яке зацікавлення, — якщо, очевидно, ті відомості будиб правдиві. Інша річ — вартість цієї роботи скоропадників з — українського національного погляду, коли прийняти під увагу неясне П тао і зняжди сумніве становище супроти Росії.

Анатоль Курдяник.

## За право вчити дома!

Покарання учительки за навчання дітей дома.

Деякі Повітові Шкільні влади наклали на батьків шкільні кари, якщо батьки замість посилати діти до місцевих державних шкіл учили їх дома. Стаття 9. закону з 11. березня 1932. про устрій шкільництва (Д. З. Р. П. з 7. V. 1932. ч. 58. поз. 389) постановляє виразно, що „шкільний обов'язок виконується через побирання навчання а) в публичній народній школі, б) в іншій школі або в) дома“, отже такі шкільні кари є протизаконні і проти них повинні батьки своєчасно в кожному поодинокому випадку вносити рекурси й опозиції.

Однак там, де взагалі нема ніякої школи або та школа нечинна — годі накладати на батьків шкільні кари за те, що батьки подбалиб про навчання своїх дітей дома. Та всеж таки коломийський староста засудив учительку на кару 10 зол. або трьох днів арешту за навчання дітей дома. Дослівний текст того засуду такий:

„Starosta powiatowy w Kołomyji.  
N. K. 2872/33.

Orzeczenie.

Starosta powiatowy w Kołomyji, rozpoznawszy w dniu 10/6. 1933. sprawę karną adm. przeciwko Oldze Wasylkow- skiej z. Michała ur. 1905, zam. w Kosmaczu, obwinionej o organizowanie kursu szkolnego prywatnego bez zezwole- nia władz szkolnych i uznawszy ją winną przekroczenia z art. 2. ustawy z dnia 11. 3. 1932. Dz. U. R. P. Str. 32/343, co zostało udowodnione zeznaniem świadków,

orzeka:

okazać obwinionej Olę Wasylkowską, z. Michała na zasąd- dzie art. 2. powołanej ustawy na grzywnę w kwocie 10 zł. na rzecz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dz. II. P. 19 z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu przez dni 3.

Ukarana może w ciągu 7 dni od daty doręczenia orze- czenia zwrócić się do Starosty powiatowego w Kołomyji z ładaniem skierowania sprawy do Sądu Okręgowego w Ko- łomyji, w przeciwnym razie orzeczenie jako prawomocne ulega wykonaniu.

Kołomyja, dnia 19/6. 1933.

Starosta powiatowy;  
(Підпис нечиткий).

П. Ольга Васильковська, безробітна учи- телька, веда на бажання батьків з присілка Ру- шір промани Космач домашнє навчання по гу- цульських хатах. Одержавши 15. липня ц. р. по- винне рішення коломийського повітового ста- рости, внесла своєчасно, бо 18. липня 1933 р., письмо такого змісту:

До Повітового Староста в Коломиї.

Ольга Васильковська  
в Космачі—Русірі

вносить переказати справу ч. К. 2872/33  
Окружному Судові в Коломиї.

Повітовий Староста в Коломиї рішенням з дн. 19. VI. 1933. до ч. сир. К. 2872/33 засудив підписану на кару гривні в квоті 10 зол. із заміною на випадок нестягаль- ности на кару трьох днів арешту.

З огляду на те, що це рішення суперечне з покан- каними в тому ж рішенні приписами і бракує в ньому приписів, на підставі котрих засудженій вимірено кару (карної санкції), а вкінці в чинах засудженої нема зна- мен проступку, — вносьть підписана переказати справу Окружному Судові в Коломиї до повного розгляде- ння і наводить отсі

мотиви:

1. Зачілене рішення Повітового Старости в Коло- миї покликується на статтю 2. закону з 11. III. 1932. про приватні школи та наукові і виховні установи (Д. З. Р. П. з 20. квітня 1932. поз. 343).

Тимчасом ані в зачеркненому рішенні, ані також в актах не стверджено, що засуджена веда якусь школу, навпаки — рішення оперує якимсь цілком неозначеним „приватним шкільним курсом“, котрий мала засуджена вести невідомо коли і де.

### Величезний дефіцит на залізницях.

Господарська криза відбилася сильно на рентовності польських залізниць. Урядово стверджують, що доходи залізниць за перший квартал ц. р. не покрили видатків. Недобір в су- мі 4 мільйонів покрито з фондів попередніх літ. Крім того дефіциту покрито з фондів з поперед- нích років надзвичайні видатки на інвестиції та на летунство в квоті 21 мільйонів зол. Отже раз- ом експлуатаційний недобір в першому квар- талі вносьть поважну суму 25 мільйонів.

Взагалі доходи залізниць у першому квар- талі ц. р. вносили 201 мільйонів зол., а видатки 204 мільйонів зол. В порівнянні з першим квар- талом 1931 р. залізничні доходи впали за чверть року на величезну суму 105 мільйонів зол. Слід при тому підкреслити, що експлуатаційні ви- датки залізниць в першому кварталі зменшили- ся в порівнянні з тим часом у 1931 р. на 99 мільйонів зол. або на 32 проц.

— 0 —

До того ж показана стаття згаданого закону ви- числяє лише передумовини вчинення дозволу на засну- вання школи (статут школи, домішка і наукове прила- да, засоби удержання школи, посвідка моральности в льовальности і т. п.) і нема в тій статті ніде навіть зга- дки „про приватні шкільні курси“. — З повищого вихо- дить, що субсумція згаданого випадку під провний стан 2 статті закону з 11. III. 1932. є недопусти- ма, бо той випадок не міститься у правному стані, озна- ченому повищого статтею.

Далше та 2 стаття закону з 11. III. 1932. не має карної санкції\*), а Повітовий Староста, не аважаючи на те, у зачіленому рішенні на підставі саме той статті засудив підписану на кару гривні 10 зол. з евентуальною заміною на 3 дні арешту.

Що більше — згаданий закон взагалі не має та- кої карної санкції, як у зачіленому рішенні. Виправді в поодиноких статтях, як напр. 4, 6, 7 і т. д. означає той закон карні санкції, але в цілком іншій формі, а са- ме: недопущення учителя чи директора до навчання у школі, закриття школи і т. д.

А тепер КРЕМУ або ОЛІЙКУ



Перед тим осушити,  
передовсім натерти,  
а потім...  
сонішню купіль  
зол. 0-40 — 3-50

Польський продукт фабрики REBEC A. C. в Познані.

\*) Дослівний текст 2 статті закону з 11. III. 1932. (Д. З. Р. П. з 20. IV. 1932. поз. 343.) такий:

Ст. 2. Польський громадянин може заснувати шко- лу (установу) під такими умовами:

- 1) що предложить статут школи, який устатков- нує внутрішній устрій школи, мову навчання і програму, назву школи, як також відношення власника(ки), ди- ректора(ки), управителя(ки) та вчителів(док); розпоряд- ок Міністра Віроісповідань та Освіти означає виняток, яким повинен відповідати статут;
- 2) запевнити школі відповідну домішку й подбати про обстанову та наукове приладдя;
- 3) аказає, що будуть засоби на адержання школи;
- 4) предложить письмєне ствердження покликаной до того державної влади, що той, який прохає дозволу, поведнєся бездоганно під моральним оглядом та у від- ношенні до держави.

Означена Міністром Віроісповідань та Освіти шкіль- на влада ствердить рішенням, чи повищі умови виконані. У виняткових випадках може Міністер Віроіспові- дань та Освіти дозволити на заснування школи особі, що не має польського громадянства.

Коли дістане рішення, яке стверджує виконання повищих умовин, може основник(чка) отворити школу. Якщо впродовж трьох місяців від хвалених внесення подан- ня основник(чка) не дістане відповіді, то має право отворити школу.

Про речинсь отворення школи має основник(чка) повідомити шкільну владу не пізніше як на два тижні перед тим, аки зачне науку.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 18. СЕРПНЯ 1933.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

### НАШ ТЕАТР НАД ПРУТОМ.

Одвого гарного серпневого пополудня до тірської стежки над пільною дорогою долітає живий бадьорий голос:

— Мос поважання, паню ...орі!

— А ви звідкіля тут?

Це непоминий адміністратор Театру ім. То- білевича Волощук алізає з колеса і пояснює свою повагу. Іде не за вакаційну прогульку, а уря- дово: підшукує нічлігу для „своїх“ артистів, пе- ревірює, чи афіші розклеєні і чи Прут не забрав єдиної замовленої сали.

— Де, коли граєте?

— Таки тут. Заходьте автра вранці на пля- жу, всі там будуть!

На другий день ранку сонце на всю губу. Чершого зустрічає на дорозі Рубчак. Виглядає як циганський барон.

— Ви вже купалися?

— Аякже, але втікаю, бо вже прийшла жи- вота... не дозволено цензурою... не маю теб... отих, як його?... Купальних штанців.

Ще з того часу, як почав грати „Запорожца на Дунаї“, став такий полохливий. Саме кіль- ка днів тому, коли театр розтаборився у Ворох- ті, він утік до Якового, почувши, що там цього року зіталася сила дівчат і молодич. Нарікає, сердега, що має клопіт зі своєю молодістю: що скінчить одну — то починає другу

Ось і гуртки акторської братії. Над рікою нелегко всіх пізнати. Актор, що все життя вата- гає за себе маски та одяги, голий — менше по- добний до себе, як інші. А наші автори подвійно го- лі.

Лемать обсмалені як цигани і може, при- жмуривши очі, порівняють з ними власну долю. Сонце наводить солодкі мрії: що вечором усі бі- лети будуть випродані, що замість двох днів, можна буде просидіти хоч тиждень. Либонь тільки між мільярдерами є ще люди з такими ма- лими особистими потребами, як між украї- ньськими акторами.

Бенцалева пере якісь дискретні частини гардероби, Кривницька хоче під парасолькою за- горіти на Мотрю, Ленська на глибокій воді на- слідує русалку, Пастернаківна показує спорто- менам, як можна скакати з камеля так, щоб було і сміливо і смішно. Нікития і Боровик учать астрівців плавати.

Нараз усе соняшнє дозвілля зіпсуєши одною дурною львівською фразою: — „Що чувати?“

— Краще не цитайте.

Бувають дні, коли 40 зол. треба поділяти на 35 осіб і на адміністративні кошти. У такі дні страшенне жалі, чому Морган робить дарунки королям, замість савувати хоч одну добру укра- їнську театральну трупу. Все щастя, що деяким нашим артистам майже не вільно їсти. Блава- щим артистом майже не вільно одває кашка та молочко. Бенцаль захопиться на мить темою: „Чого конче потребує наш театр“, спалахне обу- ренням і зверне на іншу: „Чи має знаво наш артист мати синів у гімназії?“

Починаємо заадрити парубочьким гарадам. Падрий розлягся над шахами як запорожець над лисом до султана. Тешля переліз через рі- ку і гатить на леваді у м'яч. Яковлів добуває з води книжний дар якогось мецената — пляшку з вином і весь оаз від святочної заля: „Павлове, вже холодне, можна пити...“

Прут шумить, сонце бере тіло в такий ма- саж, що язык не повертається, а наші артисти не вгавають журитися касою і репертуаром. Блавацький, Кривницька, Бенцаль не їли би і не пили, якби тільки мали вічно нові пєси. От на- ти би таку, що і під смак провінціального пу- бліки пішла би і не дуже то старомітська була, або таку наскрізь модерну, що за серце цитала би і сензація і проблемою.

— Ех, якби так можна дати виставу над рі- кою, з такою декорацією, як тут!

Перескакуємо з каменя на камінь і від Шек- спіра до Тогобочного.

— Ех, якби так можна збагнути смак пу- бліки! Одного року сали у цьому місті аж три- цятла, а на другий мало ми не трісли з розпуки!

Погоджуємося, що наша публіка все ще лю- бить патріотичні історичні пєси, що грить П. коли сонце заде, часом оперетку, щоби про- гнати журу, ніколи якусь європейську новину, щоби знати, чим ширший світ цікавиться. Бен- цаль упевнив, що добре було би відновити „Тим- ка Капрала“ (конче переробити!), Кривницька, що в Делятині цікаво було би заграти „Діти- ра“ (конче переробити!). Солачєна, що на- краще було би роздобути старші російські пєси (або тобто платити авторських господарів!). Бла-



Натомість кари гривни чи арешту — цитований  
еще закон взагалі не знає!

В той спосіб Повітовий Староста засудив підпис-  
ку за чин, необачний приватним станом покладеної 2 стат-  
ті закону з 2. III. 1932 та виміряв кару на підставі тоїж  
статті, хоча вона не передбачує не тільки такої, але  
взагалі ніякої карної санкції (кари), а то асупереч прав-  
ничій заповіді: „nulla poena sine lege poenali“.

Вкінці засуджена зазначає неподобність переведе-  
ної розпори. Розпороз не виказала, а вслід за тим бра-  
хує означення, коли, де і як допустилася засуджена я-  
когось чину, забороненого під загрозою кари.

В той спосіб за чин визнаний законом назначатий  
і на підставі закону, що не обнимав інкримінованого чин-  
у, виміряв Повітовий Староста підписаний кару на під-  
ставі 2 статті закону з 11. III. 1932, що взагалі не перед-  
бачує ніякої кари!

П. Оскільки але про фактичний стан справ, то за-  
суджена не організувала ніякого приватного шкільного  
курсу, а тільки на бажання батьків вела навчання дітей  
у шкільному віці по приватних домах їхніх батьків, що  
то думці 9. статті закону з 11. березня 1932. про устрій  
шкільництва (Д. З. Р. П. з 7. травня 1932. поз. 339) не  
тільки дозволене, але просто обов'язкове під загрозою  
карних санкцій, які означає Міністерство Освіти.

В даних обставинах засуд Повітового Старости  
тим дивніший, що в присілку Рушів, громади Космач,  
нема ніякої ані державної, ані приватної школи. Най-  
ближча школа в Яблоніві віддалена від Рушів 9 км.,  
а друга найближча школа в Космачі—самі, віддалена  
3 км. Вести домашнє навчання серед таких дуже неспри-  
ятливих обставин по розкинутих горах гуцульських  
катах — річ дуже утяжливна і заслуговувала б радше на  
призначення їй піддержку комитетних властей, ніж на  
незаслужену і незаконну кару. Це тим більше, що в да-  
них обставинах домашнє навчання є туї однієюм за-  
конним способом виконання шкільного обов'язку, яко-  
му по думці 6. статті тогож закону підлягає кожна ди-  
тина у шкільному віці.

З огляду на вище изложені мотиви вносить підпи-  
сана переказати цю справу до вирішення Окружному  
Судові в Коломні

Космач, дня 18. липня 1933.

Ольга Васильковська  
в Космачі—Рушів, п. Космач.

Карне рішення коломийського старости і  
спротив проти нього подаємо до прилюдного  
відома. Якщо інші повітові старости такими  
самими рішеннями спинюватимуть освіту укра-  
їнських дітей там, де нема ані державної ані  
приватної школи, то очевидно в кожному тако-  
му випадку треба безумовно вносити своєчасно  
спротив та повідомляти про це Правну оборо-  
ну при Головній Управі „Рідної Школи“ у Льво-  
ві, вул. Словацького 14, а також українську  
пресу.

## Більшовики на історичному конгресі.

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. Завтра виїде з Мо-  
скви на семий міжнародній конгрес істориків у  
Варшаві делегація радянських учених під про-  
водом 6. комісара освіти Луначарського. Радян-  
ська делегація репрезентує всесоюзнє академію  
наук в Ленінграді, комуїстичну академію в  
Москві і білоруську в Мінську.

Зацький, що кожна справжня труп повизна ма-  
ги у своїм репертуарі „Гамлета“ (теж треба пе-  
реробити і теж не треба платити авторських го-  
ворарів!).

Далі всі погоджуємося, що не штука затра-  
ги „Батурина“ або Шекспіра на великій столич-  
ній сцені, а штука помістити історичний замок  
а військом на таких дошках, що надаються тіль-  
ки для модерної французької фарси, де за всю  
обставину вистарчає одно-одніське ліжко.

Та найбільша штука, без огляду на кон-  
флікти з білансом, репертуаром, публікою і са-  
мими собою, пробиватися з дня на день, з міста  
до містечка, з містечка в село з тим самим ес-  
етомним зав'язкам, з погідною усмішкою, з не-  
відступною божинею молодістю — вірою, що ро-  
дять одно велико чудо: відмолоджує

Погляньте на них усіх у повному сонні,  
над рікою: вони ще молодші, як на сцені. (Не-  
патріотичне діло робить У. З. Енциклопедія, що  
водає дату народження наших артистів!). А ко-  
ли розбалакаються про свої пляни — сам моло-  
тіш. Та бурлацтво життя вчить гумору: „Пано-  
ве товариство! Чи не пора би змити горячі голо-  
ви холодною водою?“

І прут укритися новими бульварми і новою  
уївою. А як тільки сонце заїде, ті самі обличчя,  
скупані у кристальній воді, треба буде намазу-  
вати товстими шмичками, на часті голови павле-  
ювати лінки перуки і на плечі накладати костю-  
ми, що в тісній салі печуть у літі більш, як гу-  
цульський кожух.

Бо покищо нема ніякого мистецтва без від-  
ної бляхи.

## Вісти з Волині.

Сумні результати шкільного публіцисту.  
Представники батьків, що підписали декларації  
за українську викладову мову в сільських дер-  
жавних школах, одержують уже через шкільних  
інспекторів повідомлення про рішення шкільної  
кураторії. З цих повідомлень українські батьки  
зі здивуванням довідуються, що невідомі їм  
батьки склали декларації за польську мову нав-  
чання й то за таку кількість дітей, якої досить,  
щоби признати викладову мову польську й  
„руську“, або виключно польську. Звідки взяли-  
ся ці батьки, про це селяни то там то тут лише  
тихо шепчуться. Стільки дала українським ма-  
сам з таким зав'язкам і свідомістю виявлена  
нижня воля. Як впливають на маси подібні ре-  
зультати їхньої боротьби за душу дітей, легко  
собі уявити.

Хто вчить у сільських школах української  
мови. Те, що діється на Волині з викладовою  
українською мовою в утравістичних народніх  
школах та з нашою мовою як з предметом, ме-  
жує вже з образою для гідності й культури у-  
країнського народу. Серед польських учителів  
і вчительок, що складають величезну більшість  
учительських сил, є дуже мало таких, що бо-  
дай як-так знали би українську мову. Для цих  
учительських сил у липні ц. р. відбулися курси  
української мови при крем'янецькому лісеї. Ду-  
же цікавим явищем було те, що делегентами  
були навіть учні гімназії! А про те, як ці учи-  
тельські сили вчать української мови в школі,  
можє свідчити такий випадок. Одна вчителька  
ледви розуміла українську мову. На запитання  
делегента, як-же вона викладає українську мо-  
ву, з самопевністю відповіла: „Я вже першу  
„Зірку“ (читанка) знаю“. Отже вчителька разом  
з учнями вже першу читанку „пройшла“. Хіба  
не поступ? Здається, тут уже доводиться гово-  
рити не лише за те, щоб такі українська мова  
викладалася як слід та щоб стала викладовою  
мовою в відповідних школах, але й за те, щоб  
учителі й вчительки не калічили нашої мови й  
не вчили наших дітей неправильно говорити по-  
українськи. І взагалі, доки ця аномалія буде  
продовжуватися і коли нарешті українських ді-  
тей будуть вчити українці? Чи не час батькам-  
волинцям уже започаткувати домашнє навчання  
своїх дітей?

До чого готуються? В Почаєві відбулися  
„курси“ для священників-законовчителів у сіль-  
ських і інших школах. Курси улаштувала пра-  
вославна митрополія, а ближчим керманічем  
цих „курсів“ був єпископ Симон. У цих „кур-  
сах“ узали участь представники православного  
духовенства з цілої Польщі — росіяни, білору-  
си й українці, а влітково — малороси „руської  
культури“. Свідомих українців майже не було.  
Звичайно, викладовою мовою була російська  
мова. Але на цих курсах, як казали в Крем'янці,  
читалися реферати й на ширшій темі виховання  
дітей і молоді та обмірковувалося питання ви-  
кладової і виховної мови в школі й церкві. Ці-  
каво, що ці міркування проголошено таємними  
й про резолюції, що запали в справі викладової  
мови релігії і позашкільного виховання, годі  
довідатися. Можна лише доміркуватися, що  
могла ухвалити ця „русская братія“ в справі  
мови. Очевидно, ці резолюції на щось потрібні

## Наколесники на службі армії.

ЛЯЙПЦИГ, 16. 8. ПАТ. Комісар і спорту ні-  
мецької республіки наказав розв'язати всі ні-  
мецькі товариства і союзи наколесників. За-  
мість тих союзів повстане одна центральна ор-  
ганізація під назвою „Воєнімецький союз нако-  
лесників“. Акція має мілітарний підклад.

## Англія будує літаки.

„Дейлі Геральд“ повідомляє, що англій-  
ський уряд задумує вибудувати 100 нових бо-  
євих літаків на випадок, якби міжнародні роз-  
бройні переговори скінчилися невдачею. Пляни  
нових літаків уже готові і з кожна хвилині мо-  
жуть бути зреалізовані.

## За обмеження продукції збіжжя.

ВАШИНГТОН, 16. 8. ПАТ. Державний се-  
кретар для різних справ ціловив погляд, що  
Зл. Держави готові субсидіювати експорт збіжжя,  
якщо не буде зроблена міжнародна угода, що  
обмежує продукцію. Зл. Держави приймуть  
кожний розумний плян європейської співпраці,  
що вводить такі обмеження, які вдовольнили би  
Канаду, Аргентину й Австралію. Державний се-  
кретар запевняє, що уряд зведе контроль про-  
дукції базових ще цієї осені.

## На Кубі вже спокій.

На основі найновіших інформацій з Га-  
уридої, що спирається на авторитетні джерела,  
солідувати в короткому часі зовсім неможливо.  
тому всі спроби розбурхати маси населення  
довжувати заворушення відразу. Нова  
агент Чеспедеса утворив уже новий загін  
якому сам займає місце міністра внутрішніх  
справ. Воєнний стан буде в найближчому  
внесений, залишиться тільки заборона  
зброї. Столиця Кубі починає приймати  
праці, більшість склепів уже відкриті.

Уряд Зл. Держав відкликає уже одні  
євних кораблів, які приїжджали до кубинсь-  
кого порту задля охорони життя і майна громадян.  
Зл. Держав. В кубанських політичних  
уважають це доказом, що новий уряд  
статочну гарантію безпеки для американських  
громадян. Зачувати, що в найближчому  
розпочнуться між Кубою і Зл. Державою  
говорильні переговори.

ГАВАНА, 16. 8. ПАТ. До карного суду  
нула скарга проти 6. президента Мачадо  
членів його кабінету, шефа поліції та буржу-  
азії. Обвинувачують їх у вивізті та вкрад-  
вірній публічних грошей. Хоча обвинувачення  
поверот до нормальних відночин, то обвинувачу-  
ринають ще акти насильства. В місцевій  
прийшло до заворушень, наслідком чого  
на сторожа дала салву до в'язні. Трим  
ціло рани. Зачувати, що 6. президент Мачадо  
зادумує осісти в Німеччині.

## Доплата за зменшення продукції.

ВАШИНГТОН, 16. 8. ПАТ. Начальник  
нізації кредиту для фермерів заявив, що  
згодою президента Рузвельта продукція  
завони буде виплачена змоста 110 мільонів  
рів, а продукцентам збіжжя 90 мільонів за змен-  
шення продукції. Плянтатори базових  
знищити 25 до 50 проц. своїх зборів. З тих  
шей не потруять належностей, що  
ють від продуктів для державного скрбу.

## По широкому світі.

— В Москві утворився всесоюзний  
нізаційний комітет під проводом Муромца  
даванням комітету виладити колонізаційні  
малозаселених областей і падає колоніза-  
землю.

— Японський цісар відплив круїзним  
острова Бонін, де відбудеться закінчення  
рів японської флотії при участі 100  
кораблів.

— В Парижі відбудеться в дні 19. 30. 31.  
п. м. світова конференція сіоністів.

— У зв'язку з проголошенням статусу  
в Естонії уряд рішив змінити превалію  
зуру на грошові кари або в'язницю.

— На думку радянських офіціалів  
свогорічний урожай в Радянській  
від 1913 р.

— Боспавський часопис „Ель Геральд“  
ше, що нинішня Німеччина має сильнішу  
щупу армію, ніж у 1914 р. перед вибухом війни.

## ГУБЕРНАТОРІВ СИН ПАЧКАРЕМ.

ОЛЕКСАНДРІЯ, 16. 8. ПАТ. Монах Гелен-  
сина бувш. губернатора Каїра й бувш. єгип-  
ського посла в Туреччині, засудили на три-  
в'язницю та 500 фунтів стерлінгів кари за  
ганяння перепачкувати 138 кг. гашишу.  
Його, яка сподівалася цотомна, так спави-  
лася тим присудом, що померла.

## КУПЕЦЬ ЗГИНУВ НА ШАФОП.

БЕРЛІН, 16. 8. ПАТ. У Гамбурзі  
ли голову купцеві Шмідові, якого були  
ли на смерть за душегубство.

## ГАНДІ ГОЛОДУЄ.

ПУНА, 16. 8. ПАТ. Ганді почав голо-  
нині вполудне й хоче вести її аж до смерті.  
ли йому не признають права державного  
Ганді невдоволений, що йому не дозволили  
містити в пресі статтю та що не допустили  
нього цього тижня репортера, проти якого  
протестував у заяві, яку зложив аллі Ба-  
баю.

## БЕЗРОБІТТЯ.

Безробітних, зареєстрованих у держав-  
комунальних урядах посередництва праці в  
сій Польщі було в дні 12. серпня ц. р. 300  
що становить зменшення числа безробітних  
відношенні до попереднього тижня на 10  
осіб.



## СПРАВА ПІДПАЛУ РАЙХСТАГУ.

Листи надпрокуратора до Брантінга та Ромена Роляна.

БЕРЛІН, 16. 8. ПАТ. Бюро Вольфа оголосило два листи надпрокуратора німецького трибуналу до провідника шведських соц. демократів адр. Брантінга та до фр. письменника Ромена Роляна. В листі до Брантінга сказано, що в копенгагнському час. „Соціал-демократен“ була стаття „Правда про пожежу райхстагу мусить вийти на денне світло“. Брантінг є членом міжпар. комісії правників, яка збереться в Газі для видачі оречення, що в справі пожежі мають признати слушним. Комісія не обмежиться до прес. вісток, а має річеві зізнання з першої руки. З того можна здогадуватися, що йде про деякі додаткові матеріали, яких у слідстві ще не виключували. Крім того той матеріал міг би казати підозрівати в участі в пожежі особи, проти яких досі не почалося кримінальне слідство. Хоч було візвання та хоч визначено нагороди, ні надпрокуратор ні слідчий суддя не одержали вісток, крім тих, які вихисновано, тому надпрокуратор був би вдячний Брантінгові, колиб прислав йому доказовий матеріал, який мовляв має комісія.

В листі до Ромена Роляна надпрокуратор зазначає, що лист фр. письменника з 18. червня в справі пожежі райхстагу йому переслали. В листі Ромен Ролян каже, що вістки, які він має, виключають усі сумніви щодо вини болгарів, обвинувачених у співучасті в підпалі райхстагу. Заявив Ромен Роляна виходило би, що він має фактичний доказовий матеріал, тому надпрокуратор був би йому вдячний, колиб якнайскорше прислав йому ті матеріали.

## 3 НАШИХ ЛІТНИЦЬ І ЖИВЦІВ.

## РОЖАНКА.

Рожанка є найменшим і наймолодшим літницем в долині Опору. Донедавна стояло при залізничній станції цієї назви лише кілька адміністративних будівель та одна вілла власників скільських лісів бр. Гредів, аж перед кількома роками гурток української інтелігенції набув кільканадцять моргів поля, які розparcelьовано під будову. Деякі з власників ґрунтів, переважно професори розв'язаної української гімназії в Тернополі, вже побудувалися, а переселення в містечко на емеритурі проф. О. Гусаківський осів там на постійне, розвів вірцеву пасіку та зевелав ґаздізство і почувається там прекрасно. Загалом українська інтелігентська колонія має вже п'ять готових будівель, які в часі сезону були переповнені літниками, а кілька будівель в будові.

Ця невеличка оселя має прегарні, але з причини невеликої кількості пригожих будівельних ґрунтів доволі обмежені вигляди на розвиток. Оселя розташована на пограниччі громад Тухля, Рожанка і Славське в затишній, дуже гарній долині, в якій річка Рожанка впадає до Опору, серед гір, покритих чистим лісом. Дав вона вирізняє можливість відпочинку серед своєї на лоні природи, уживання соняшних і річних купелів та організування піших і велосипедних прогулянок у Бескиди. Залізнична станція в місці, почта віддалена 5 км. від оселі в Тухлі, апровізація легка, а кошт набути ґрунту та будівлі хати зовсім невеликий.

Окоці побудувати собі домівок для власного життєву чи на піддає літникам повинні подікатися Рожанкою, поки ще можна купити без злишнього труду будівельну площу та використати добру будівельну кон'юнктуру.

## НОВИНКИ

— Робітня футер Юліана Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. П. пов. Тел. 54-46.

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хоружина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол.

— Кравецька робітня Михайла Стеця, Львів, Ягайлонська 24, абсолютна академія крою в Шугарді і Липську, виконує для Вс. Духовенства реверенди, папістики, пальти і колпаки. Для Вл. Панів виготовляє всілякі кравецькі роботи швидко і елегантно по найновішим взорам і по найнижчим цінам. — Великий вибір матеріалів. 213

— Збірка на львівські півоселі. В суботу 19. серпня „на Спас“ відбується прилюдна збірка на львівські півоселі. Усе громадянство просимо щедрими дарами засвідчити, що йому дорогі наші діти та що благородна праця знайшла зрозуміння у всіх. Наша нація — це наші діти, а що діти ростуть та розвиваються, тому не можуть голодувати. Нехай не буде нікого, хто і найменшим латком не причинився би до цього, щоб

українська дитина хоча б тижнів у році була сита. — Комітет.

— Свято в честь Кульчицького не відбудеться. Повідомляють, що свято в честь Ю. Кульчицького, яке мало відбутися у Шлях. Кульчицях в дні 19. і 20. п. м., з причини від нас незалежних не відбудеться. Нашій делегації заявив представник староства в Самборі, що дозволу на свято найімовірніше не дістане, тому, що подібне свято улаштує Польська держава 8. вересня п. р. і староство не може дозволити, аби перед тим днем таке свято де-небудь відбувалося. Кульчиці 14. 8. 1933. — За комітет: о. Дмитро Гордінський; Теодор Кульчицький-Штокало.

— „Білий круг“. В доповненні новинки про похорони б. старшини УГА Ярослава Лопатинського, що відбувся, як ніколи тихо, треба зазначити, що наше відоме похоронне заведення „Харіс“ безкорисно влаштувало ті похорони, даючи свою домовину, світло й караван з обслугову. На славу „Харісові“ треба теж занотувати, що досі влаштувало воно теж безкорисно 14 похоронів бідних українців Львова, яких родини не могли здобути на відповідні похорони з приводу сьогоднішньої нужди.

— Англіїці про український нарід. Англіський шоденник „Дейлі Експрес“ з 1. п. м. помістив статтю відомого англійського письменника Тільмана про національні меншини та національні питання на півдні й сході Європи. В статті зясоване теж положення українського народу. Зауважити, що п. Тільман працює над книжкою про селянство у зв'язку зі світовою кризою і присвячує в ній належну увагу українському селянству на всіх українських землях.

— За зневагу державного прапору. Суд у Стрижеві розглядав недавно справу 22-літнього П. Беднарчика й 18-літнього П. Лиска, що на святі 3. Травня п. р. в селі Бонарівці пов. Ряшів мали зневажити польський державний прапор. Суд присудив на місяць тюрми кожного. Оба присуджені — свідомі молоді селяни.

— Міжнародний зїзд істориків відбудеться на другий тиждень у Варшаві. Перший зїзд був 1900 р. у Парижі. На другому зїзді, що відбувся наступного року в Римі, рішено надати тим зїздам періодичний характер. Опісля були зїзди в Берліні, Лондоні, Брісселі і Осльо. Майбутній варшавський зїзд буде сьмим з черги. Возьмуть у ньому участь представники всіх європейських народів, Зл. Держав і Радянщини числом до 900 осіб. Відкриття зїзду визначено 21. п. м., після чого учасники будуть працювати цілий тиждень.

— Хто виграв на лотерії? П'ятого дня тягнення 4 класи 27 Держ. Лотерії впали виграні на такі числа: 250.000 на ч. 35538. 100.000 зол. на ч. 107462. 50.000 зол. на ч. 102236. 20.000 зол. на ч. 127530. 10.000 зол. на ч. 100281. 5.000 зол. на ч. 144482. 2.000 зол. на ч. 25823, 37283, 47009, 48701, 95362\*, 101765, 105055, 121083. 1.000 зол. на ч. 42811, 48686\*, 48705, 62195, 71551, 75416. 80036, 89565, 96433, 131323, 136500, 149297, 500 зол. на ч. 32672, 41949, 61990, 62298, 79774, 406 зол. на ч. 1765, 7381, 7673, 12781, 15390, 18369, 21598, 23466, 26555, 32345, 32421\*, 41910, 44004\*, 47416, 49396\*, 58421, 58593, 70212, 74089, 76711, 116552, 118499, 118245\*, 118195, 119833, 123037, 134619, 139098, 145204\*, 147061. На числа означені зїркою впали премії.

— Відкриття американських листів. Йосиф Орловський, старший контролер на гол. пошти у Львові викрадав із американських листів долари. В його кімнаті знайшли 45 американських листів. Суд засудив Орловського на рік в'язниці та втрату громадянських прав на 5 літ.

— Божевільна зі сокирою. На Гетьманських Валах у Львові Ірина Богуцька та її приятель Іван Мауц напали на Василя Стойка, сторожа кам'яниці при вул. Пекарській 91 (в якій мешкають). Богуцька вдарила Стойка кілька разів у голову сокирою, а Мауц пробив його кілька разів пильником. Стойка відвезли до шпиталю, напасників арештували. Богуцька, умово хора, вмовила в себе, що Стойко її ворог.

— Львівська хроніка. У львівській пливальні на Клепарові утонув 16-літній гімназист Юрій Чермерис, син вчителя народних шкіл. — На Катерині Галлевіч з Левандівки напало на вул. Пліховській (біля жидівського цвинтаря) вчором двоє незнайомих опришків і заткавши їй рот, відірвали їй горбикну з готівкою 134 зол. — Куратор Шкілної Львівської Округи Юрій Гадомський виїхав на кілька днів службово до Варшави. Його заступає д-р Веринський, начальник персонального відділу.

— Краєва хроніка. Над Самбірщиною перейшла вночі на 13. п. м. сильна буря з хмароливом і наробила великої шкоди. — В Горлицькому районі великий град; поодинокі брили леду дохили величезні гусячі ояця. — В Бузі коло дна величезної соколи утонув підчас купелі Кристинополь пов. Сокаль утонув підчас купелі 19-літній Франц Судович. — У Варшаві вмер японський посол Гірукі Каваї. — На залізничній шляху між станціями Залітків-Колодязь біля

Жовкви випав з потягу кондуктор Михайло Бенько і тяжко потовкся. В гіршому стані відставили його до львівського шпиталю.

— Кривавий поділ збіжжя. В селі Стаськоній пов. Лисий підчас суперечки за поділ збіжжя, зібраного з поля, 29-літній Йосиф Проша стріляє з револьвера до свого швагра Станіслава Бранецького, кладучи його трупом на місці. За годину Проша, пронятий трагічною подією, відбрав собі життя.

— Фальшивики грошей. У Квасиліві коло Здолбунова викрито тайну фабрику фальшивих 1-золотих монет, які пускали масово в обіг на терені здолбунівського і рівненського повіту. Арештовано фальшивиків монет Вацлава Дробного та його жінку Анну. У Здолбунові арештовано сестру Дробного, Анну Харватову, власницю пекарні й цукорні.

— За шпигунство. В рівненському окружному суді відбулася розправа проти селян із Мощаниці, Н. Ковальчука та П. Ковальчука з району Слаути (СРСП) за шпигунство. Обоє засуджено на два роки в'язниці. — Перед нагалим судом у Вильні почалася розправа проти 40-літнього Вол. Клишівича, обвинуваченого в шпигунстві Клишівича та його товариша Мих. Козака — як твердить акт обвинувачення — приховували на кордоні, та коли їх хотіли вилегітимувати, вони стріляли з револьверів. Підчас перестрілки загинув Козак і поліцей Гжегорчик. Клишівичеві грозить кара смерті.

— Річні вістки. 69-літній професор гамбурського університету д-р Франц Райхе в часі прогулянки на вершок гори Шенблук в Альпах, високої на дві тисячі метрів, умер від удару серця. — В часі маневрів американської повітряної флотії на Гавайських островах упав у море військовий літак, наслідком чого 5 осіб утонуло. — Італійські військові летуни Де Пінедо і Д'Анунціо задумують вилетіти в найближчих днях з Нью Йорку до Багдаду, щоб побити рекорд довжини лету французьких летунів Костоса і Росія. — До Трезіру, де виставлена Христова риза, прибуло мин. неділі загальне число 570.000 паломників. — Наслідком останніх спеє в Тегерані було 200 випадків божевілья. — В Анастасіосі, прогульковій місцевості коло Атен, згоріло 320 будівель. — Азори навістив землетрус, що знищив місто Понта дель Гада. Число вбитих іраних велике. — У французькому департаменті Жиронд горять ліси, загрожуючи кільком селам.

## Дописи.

## ДОБРОМИЛЬЩИНА.

Свято Мазепи у Віську. Дня 12. липня п. р. сел. Вісько урочисто святкувало пам'ять Мазепи, не зважаючи на заборону адм. влади влаштувати похід вулицями села і відправити панахиду біля пам'ятника поліц. На це свято прибули також громадяни з poblizьких сіл. Розпочалося воно панахидою у місцевій церкві при численному залізці народу. Відтак були мачей знагання між дружинами „Вісько“ і „Запорожесь“ з Ніжанович, які закінчилися перемогою Віська. Вечором у гарно прибраній селі „Народнього Дому“ відбулася академія в честь Мазепи, на яку зложилися хоріві продукції, виконані хором з Віська, декламації і реферат. Свято закінчено національним гимном.

Свято Матері в Добромилі. Дня 23. липня п. р. стараним захоронки СС. Службинців у Добромилі відбулося в селі „Народнього Дому“ в Добромилі Свято Матері. Військово це свято притягувало майже все місцеве громадянство. Зокрема зауважили ми численну участь міщанства. Учасники свята із захопленням прислухувалися декламаціям малечки-діточок, убраних в національні стріли та прикрашених адлями альпійськими вояками, виконаними при їх сомі і в супроводі музики. Реферат про значіння Свята Матері відчитала п. Мудріма. По відспіванні діточками „Боже великий єдиний“ відбулася сценічна вистава під назвою „Лася і Гануся“. Ціле свято залишило якнайкращі враження в учасників. Щобмо тут побачили ми наглядно, яким важним освітньо-культуричним чинником є для нас захоронка, а для якої так мало зацікавлення буває у нашого громадянства! Сестрам Службинцям належить до нас приналежати і горіча подяка за таке гарне виховання дітей і дорослих того рідного, а такого симпатичного свята. Шкода лише, що зроблено це без ширшого пошлювання, наслідком чого багато людей з Добромильщини домідалося про все вже тільки з оповіданнями.

## СПОРТ.

БОРИСЛАВ. Україна—Кадмаг 3:1 (1:1).

Україна в складі: Бутель І., Мисько, Олівин, Лашун, Юліан, Бутель ІІ., Шибала, Магоцький, Кашон, Воробей, Максим.

Перемога чорно-чорних заслужена. Жидівська дружина була рівноправним противником лише в першій частині. Перші ворота здобуває Україна у 41' гарною головою Магоцького по розі Максимова. В 43' від голови Кадмаг зі стріли правого лунника. По зміні пізніше Україна грає концертно, головою Магоцький пописується гарними бігами і стрілами. В 61' добиває Шибала.



3. покупка Вик Саймон Джон.